

МОВЛЕННЄВА ПАСИВНІСТЬ ДОШКІЛЬНИКІВ, або ЧОМУ ДІТИ НЕ ХОЧУТЬ ГОВОРИТИ?

Катерина КРУТІЙ, доктор пед. наук,
професорка кафедри дошкільної освіти,
Маріупольський державний університет

Найважливішою передумовою опанування мови й розвитку мовлення є мовленнєва активність. Тож якщо в силу певних причин дитина проявляє небажання говорити, дорослі мають ужити всіх можливих заходів для подолання цієї небезпечної тенденції. Та перш ніж почати діяти, слід з'ясувати ознаки цього явища, причини його виникнення та дібрати найбільш доцільні й ефективні методи його корекції. Пропонована стаття покликана допомогти вам у цьому.

Мовленнєва пасивність: що це?

Серед багатьох аспектів дошкільної освіти проблеми навчання мови та розвитку мовлення дітей привертають чи не найпильнішу увагу і науковців, і практиків, і батьків. На жаль, сьогодні стрімко зростає кількість дошкільників, які мають певні мовленнєві порушення, що нерідко супроводжуються мовленнєвою пасивністю. Водночас небажання говорити може спостерігатися і в дітей, які не мають поставлених діагнозів. Що ж таке мовленнєва пасивність та які причини її виникнення?

Словники пропонують такі синоніми до слова "пасивний" — байдужий, неактивний, бездіяльний, інертний, безініціативний, неенергійний. Усі ці слова чудово демонструють широкий спектр проявів пасивності дитини в мовленні.

Мовленнєва пасивність дитини — знижений рівень мовленнєвої діяльності, зумовлений особливостями мовленнєвого розвитку в онтогенезі, який виявляється в недостатній сформованості мовленнєвих умінь або в негативному ставленні до мовленнєвої діяльності загалом чи до виконання мовленнєвих вправ зокрема тощо.

Варто розмежовувати поняття "мовленнєва пасивність" і "мовленнєвий негативізм".

Мовленнєвий негативізм — це затята відмова від спілкування, найчастіше притаманна дітям, які мають порушення мовлення. Це може бути повна або часткова відсутність мовленнєвого спілкування з оточенням за збереження здатності розмовляти і розуміти звернене мовлення (вибірковий мовленнєвий негативізм).

Можемо умовно виокремити **групи дітей за характером мовленнєвої пасивності**. Зауважимо, що наша класифікація не має чітких меж, а ознаки мовленнєвої пасивності, властиві різним групам, можуть проявлятися і в одній дитині.

Види мовленнєвої пасивності

♦ **Операційно-технічна**, що полягає в невмінні й небажанні дитини використовувати наявні мовленнєві навички під час спілкування.

Наприклад, на мовленнєвому занятті діти за допомогою вихователки описували лелеку за планом, а в повсякденному житті на пропозицію дорослого описати горобчика або синичку, які прилетіли до годівнички, дитина відмовляється від спілкування або складає 2–3 прості речення, називаючи дії птахів.

♦ **Мотиваційна**, для якої характерна незацікавленість дитини в мовленнєвій діяльності.

Дошкільне виховання

**ПЕРЕДПЛАТИТЬ ЖУРНАЛ
ЗРУЧНО І ВИГІДНО**
на сайті
dv.in.ua/peredplata

**Журнал, що єднає і надихає
українське дошкілля**

Професійний розвиток

- Актуальні теми
- Науково-методичні матеріали
- Нові освітні технології
- Нормативна база

Методична і психологічна підтримка

- Ідеї, що надихають
- Відновлення ресурсу
- Розвиток творчості

Готові матеріали для роботи з дітьми

- Розробки занять
- Добірки ігор
- Сценарії свят і розваг
- Е-додатки: роздруківки,
музичний супровід тощо

 Долучайтесь до ФБ-сторінки і спілкуйтеся з колегами:
facebook.com/doshkilne.vyhovannya

ISSN 0321-1401

9 770321 140006